

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 261/2024-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľa a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], proti postupu Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 2C/57/2017, proti postupu Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 9Co/5/2023 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/12/2024 z 22. februára 2024 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. mája 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2C/57/2017, postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9Co/5/2023 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/12/2024 z 22. februára 2024 vrátane postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu. V súvislosti s uznesením najvyššieho súdu sa sťažovateľ zároveň domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 46 ods. 4 a čl. 47 ods. 2 ústavy. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň žiada o priznanie finančného zadosťučinenia v celkovej výške 10 000 eur a náhrady trov konania.

2. Sťažovateľ zároveň žiada o ustanovenie advokáta v konaní pred ústavným súdom, čo odôvodnil svojou nemajetnosťou.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd rozsudkom č. k. 2C/57/2017-108 z 5. septembra 2022 zamietol žalobu sťažovateľa o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy a žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Na základe sťažovateľom podaného odvolania krajský súd rozsudkom sp. zn. 9Co/5/2023 z 29. júna 2023 rozsudok okresného súdu potvrdil a žalovaným priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Rozsudok okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu nadobudol právoplatnosť 18. júla 2023.

4. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením z 22. februára 2024 odmietol pre nesplnenie osobitnej procesnej podmienky dovolacieho zastúpenia, a to povinného zastúpenia advokátom podľa § 429 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Žalovaným priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Sťažovateľ namieta celkovú dĺžku konania. Je presvedčený, že ak okresný súd rozhodol takmer po 6 rokoch od podania žaloby a krajský súd rozhodol takmer po 7 rokoch od podania žaloby, došlo k porušeniu jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote.

6. Sťažovateľ zároveň uviedol, že ako nemajetný občan opakovane žiadal o poskytnutie právnej pomoci určením advokáta na zastupovanie pred súdom. Rozhodnutím Centra právnej pomoci Žilina č. KaZA-111717/18511/2023-129304/2023, ktoré nadobudlo právoplatnosť 30. októbra 2023, mu nárok na poskytnutie právnej pomoci na zastupovanie v označenom dovolacom konaní nebol priznaný. Sťažovateľ si preto dovolanie vyhotovil sám, podložil ho 3 dôvodmi, ktorými sa najvyšší súd vôbec nezaoberal kvôli formálnemu nedostatku, za ktorý sťažovateľ nemohol. Postupom najvyššieho súdu, ktorý vyústil do vydania napadnutého uznesenia, preto malo dôjsť aj k porušeniu čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy, čl. 47 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zbytočnými prietrahmi súdov rozhodujúcich o žalobe sťažovateľa. Sťažovateľ namieta aj porušenie čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 47 ods. 2 ústavy v súvislosti s odmietnutím jeho dovolania pre nesplnenie povinnosti právneho zastúpenia v dovolacom konaní.

II.1. K namietanému porušeniu práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

8. V nadväznosti na sťažnostnú argumentáciu sťažovateľa týkajúcu sa tvrdého porušenia práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikaturu, podľa ktorej podstatou a cieľom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietrahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať.

9. Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie vecí bez zbytočných

prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (I. ÚS 6/03). Uvedený názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

10. Sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť až v čase, keď bolo konanie ako celok právoplatne skončené (rozsudok okresného súdu nadobudol právoplatnosť spolu s rozsudkom krajského súdu 18. júla 2023 a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nadobudlo právoplatnosť 20. marca 2024, pozn.), a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

II.2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 47 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu:

11. Sťažovateľ osobitne namieta porušenie čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy, ako aj čl. 47 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorý odmietol jeho dovolanie z dôvodu nesplnenia podmienky povinného právneho zastúpenia.

12. Úlohou ústavného súdu pri uplatňovaní jeho právomoci nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery z neho všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňujú a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody.

13. Otázka posúdenia podmienok na uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu. Jej posúdenie je teda vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Civilného sporového poriadku, ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne čl. 6 ods. 1 dohovoru), v konečnom dôsledku nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (III. ÚS 450/2017). To, samozrejme, neplatí, ak by najvyšší súd posúdil otázku prípustnosti dovolania ústavne neudržateľne v neprospech sťažovateľa.

14. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že ani tejto časti ústavnej sťažnosti nemožno vyhovieť. Najvyšší súd pri odmietnutí dovolania sťažovateľa nepostupoval svojvoľne ani nezákonne, keďže povinné zastúpenie dovolateľa v dovolacom konaní advokátom je obligatórnou procesnou podmienkou dovolacieho konania podľa prvej vety § 429 ods. 1 CSP. Obligatórnou náležitosťou riadne podaného dovolania podľa druhej vety § 429 ods. 1

CSP je, že musí byť spísané advokátom. V sťažovateľovom prípade nebola splnená ani jedna z podmienok vyplývajúcich z § 429 CSP a sťažovateľ tieto nedostatky neodstránil v lehote na podanie dovolania. Najvyšší súd zároveň poukázal na existenciu právoplatného rozhodnutia Centra právnej pomoci, na základe ktorého sťažovateľovi nebol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci na zastupovanie v dovolacom konaní.

15. Ústavný súd nevidí prvky svojvôle ani v tom, že sťažovateľ nebol vyzvaný na odstránenie uvedených nedostatkov, keďže bol o podmienkach dovolacieho konania náležite poučený v rozhodnutí odvolacieho súdu. Uvedený postup je v súlade s dikciou § 436 ods. 1 CSP, ktorý upravuje procesný postup súdu prvého stupňa pri existencii vád dovolania podľa § 429 CSP.

16. Ústavný súd uzatvára, že postup najvyššieho súdu, ktorý vyústil do vydania napadnutého uznesenia, hodnotí ako zákonný a legitímny. Rovnako je z pohľadu ústavného súdu zákonné, konzistentné a ústavne akceptovateľné aj samotné odôvodnenie napadnutého uznesenia. Vzhľadom na to ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v uvedených častiach podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

II.3. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom:

17. Sťažovateľ požiadal v tomto konaní o svojej ústavnej sťažnosti o ustanovenie právneho zástupcu ústavným súdom, čo odôvodnil svojou nemajetnosťou.

18. Navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom možno ustanoviť právneho zástupcu za kumulatívneho splnenia dvoch podmienok, a to (1) ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a (2) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (§ 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

19. Odhliadnuc od prípadného splnenia prvej podmienky, ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že v tomto prípade už na prvý pohľad nie je splnená druhá podmienka na vyhovenie žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, keďže na základe už uvedeného ide u sťažovateľa o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

20. Ústavný súd preto žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v tomto konaní nevyhovel (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. mája 2024

Libor Duľa
predseda senátu